

November ehk kooljakuu

Ka talve-, külma-, halla-, tahma-, maru-, süksü-, räuska- ja rässa-, hinge-, hing-aigu-, koolja-, mardimärdi-, märtna- ja martna- ning kosjakuu.

Tähtpäevad

2. Hingepäev on üks võimalikke hingede mälestamise ja vastuvõtmise päevi.

10. Mardipäeva nimetus viitab surnutele, mardustele. Seljas pahupidi pööratud kasukas, nägu määritud, kehastavad mardisandid karuseid ja mehelikke hingi. Nagu päris hingedeltki, nii oodatakse ka santidelt õnnistust karjale ja põllule. Samuti pakutakse santidele süüa. Arvatakse, et sandid mängivad hingi, kellel pole järeltulijaid või keda pole kombekohaselt kostitatud.

25. Lambapäeval ja selle laupäeval (haniõhtul) käivad haned ehk kadrisandid heledas naisteriides ringi ja mängivad naiste hingi. Mulgimaal on heledates riietes sanditajaid nimetatud hingesantideks. Muhus on lambapäeva eelõhtut kutsutud hanejooksmiseks. Lambapäevast algab tali ja karu läheb pesa. Vaadatakse taeva- ja ilmamärke. Linnutee ja Taevasõel ennustavad talve ilmasid. Lambapäeva ümber olevad tormid aga lubavad jõuluajaks ilusaid ja vaikseid ilmasid.

Kuu kõvad ja pehmed ajad

1. päev – vana kuu pehme aja algus.

3. päev – kuu loomine.

5. päev – noore kuu kõva aja algus.

10. päev – kuu esimene veerand, pehme aja algus.

15. päev – täiskuu kõva aja algus.

17. päev – täiskuu.

19. päev – kuu kolmanda veerandi pehme aja algus.

Thunide külvikalender

November 2013

Päev	Element	Taime osa
R 1.	Maa	Juur
L 2.	Maa	Juur kl 10ni
P 3.	Maa/õhk	Õis kl 22st
E 4.	Õhk/vesi	Õis kl 17ni, kl 18st leht
T 5.	Vesi	Leht kl 23ni
K 6.	Vesi/tuli	
N 7.	Tuli	Vili
R 8.	Tuli	
L 9.	Maa	
P 10.	Maa/õhk	
E 11.	Õhk	
T 12.	Õhk/vesi	Õis kl 1–22, kl 23st leht
K 13.	Vesi	Leht
N 14.	Vesi	Leht
R 15.	Vesi/tuli	Leht kl 14ni, kl 15st vili
L 16.	Tuli	Vili kl 3ni ja 11st
P 17.	Tuli/maa	Vili kl 12ni, kl 13st juurt
E 18.	Maa	Juur
T 19.	Maa	Juur
K 20.	Maa/õhk	Juur kl 11ni, kl 12st õis
N 21.	Õhk	Õis
R 22.	Õhk/vesi	Õis kl 19ni, kl 20st leht
L 23.	Vesi	Leht
P 24.	Vesi/tuli	Leht kl 14ni, kl 15st vili
E 25.	Tuli	Vili
T 26.	Tuli	Vili
K 27.	Tuli/maa	Vili kl 10ni, kl 11st juur
N 28.	Maa	Juur kl 2ni, kl 3–20 õis, kl 21st juur
R 29.	Maa	Juur
L 30.	Maa/õhk	Juur kl 13ni, kl 14–15 ja kl 22–23 leht

Istutusaeg: 1. nov kl 00 kuni 5. nov kl 23, ja 19. nov kl 21 kuni 30. nov kl 24.

- 3. novembril kl 14.50 on Kuu loomine.
- 10. novembril kl 7.57 algab Kuu esimene veerand.
- 17. novembril kl 17.16 algab täiskuu aeg.
- 25. novembril kl 21.28 algab Kuu viimane veerand.

25. päev – kuu neljas veerand, kõva aja algus.

■ Pehme (mäda) aeg on hea laundaja ja mädandaja. Pehmel ajal lähevad haavad kergesti halvaks ja piim hapuks. Siis raiutakse võsa, laotatakse sõnnikut, hävitatakse kahjureid ning külvatakse istutatakse kõike, mis alla kasvatab. Kõige pehmem aeg on kaduneljäpäev. Tänavu 10.01., 9.05., 6.06., 5.09.

■ Kõval (kalgil) ajal alustatud või tehtud asjad jäävad püsima: puu ei mädane ja haavad paranevad hästi. Kõik, mis kasvama peab (külv, istutus), tehakse maha ikkagi noore kuuga; mis hävima peab (võsa, kahjurid jms), tehakse vanaga.

Allikas: "Maavalla kalender 10 226 (2013)", Maavalla Koda